

**WE ZWAAIEN
IEDERE AVOND
NAAR HAAR**

Het is februari 2006. Diana en Tabitha Buurman zijn in verwachting van hun eerste kindje. Hun geluk kan niet op. ‘Wij waren een *dreamteam*, alles ging altijd goed tussen ons, we waren het nooit oneens met elkaar. Het was perfect. Wij, als ouders van onze prachtige dochter.’ Maar het leven is niet perfect. En het Nederlandse rechtssysteem al helemaal niet. Uitgezaaide kanker krijgt Diana in haar greep. Wat volgt is niet alleen een strijd op leven en dood, maar ook een strijd voor erkenning en gelijke behandeling. Een strijd die Tabitha uiteindelijk voor een groot deel alleen zal voeren.

tekst ASTRID KARSTEN   fotografie IBRAHIM FARAH

‘Diana overleed op 21 juni 2006. We waren precies één jaar getrouwd.’ Partners in voor- en in tegenspoed, letterlijk tot de dood hen scheidt. ‘Ik dacht verder niet zo na over dat huwelijk. Het was leuk en we dachten daarmee de zaken goed te hebben geregeld. Ook voor eventuele kinderen. Dat bleek een leugen. Toen mijn moeder op 16 september 2006 ‘Yana Buurman’ aan wilde geven op het gemeentehuis ging het mis. Diana Buurman was dood en kon daardoor onmogelijk de moeder zijn van Yana. En daarmee punt.’

Een ‘echte’ Govaarts

‘Mama, ik heet Yana Govaarts hoor’, fluistert de kleine prinses haar moeder vertrouwelijk in het oor. ‘Dat klopt lieverd. Jij heet Yana Govaarts.’ Er klinkt trots in de stem van Tabitha als ze verder gaat; ‘We zagen het in eerste instantie niet als een groot probleem. Ik heette destijds nog Buurman, maar Yana is van mij. De naam Govaarts gebruiken was wat dat betreft prima.’

Juist die achternaam zou echter uiteindelijk het grootste probleem worden in de erkenning van Diana Buurman als moeder van Yana. Hoewel Tabitha Buurman wél officieel werd erkend als de weduwe van Diana, was Yana ‘een Govaarts’ en mocht daarmee géén aanspraak maken op een halfwezenuitkering van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Zij had immers haar moeder nog. En haar tweede ouder was volgens hen onbekend.

‘Diana en ik kregen sámen een kind. We zochten de babykamer uit, bedachten een naam. Tot op het allerlaatste moment wilden we vechten om Diana en Yana wat tijd samen te gunnen. Ze had ontzettend veel pijn, er dreigde een dwarslaesie door een tumor in haar onderrug, haar benen werkten niet meer zoals het hoorde. Ze moest regelmatig bloedtransfusies ondergaan. Maar we deden het. Ik verzorgde haar. We waren er van overtuigd dat we het zouden redden.’

‘Uiteindelijk is het mijn vader geweest die de zaak heeft opgepakt. Ik weet niet precies hoe alles is gegaan. Vera Bergkamp en Philip Tijisma van het COC hebben me veel steun gegeven. En advocate

Wilma Eusman stond ons bij. Ik was alleen maar bezig met Yana. Ik had mijn vrouw verloren en moest drie maanden later alweer klaar staan voor een baby. Weer iemand die al mijn zorg en aandacht nodig had. Zij is alles voor mij, dus daar richtte ik me op.’

Ik vraag haar waar die enorme drive vandaan komt, om Diana Buurman te erkennen als de wettige moeder van Yana. De familie van Diana ondernam immers niets om hun dochter postuum het moederschap over Yana te kunnen geven. ‘Het gaat om het principe’, zegt Tabitha. ‘En als mijn vader ergens zijn tanden in zet, dan laat hij niet meer los. Zijn kleinkind heeft dezelfde rechten als ieder ander. Dit is zo oneerlijk!’

Die vastberadenheid en doorzettingsvermogen zie ik terug als Tabitha verder vertelt over haar leven met Yana. Ze vormen op het oog een lief koppel, maar de blik in de ogen van Tabitha is als die van een leeuw die haar jong verdedigt. ‘Ik heb een aantal partners gehad sinds het overlijden van Diana. Die wilden dan opeens over van alles en nog wat meebeslissen. Maar van Yana blijf je af! Eén van hen vond dat Yana niet iedere dag een ijsje mocht. Dat bepaal ik zelf wel! En van mij mag ze iedere dag een ijsje... wel drie als ze wil!’

Gerechtigheid

Na bijna vijf jaar vechten wordt het doorzettingsvermogen van Tabitha en haar vader beloond. Ze worden door de Raad van Beroep te Utrecht in het gelijk gesteld. ‘Die uitspraak kon ook niet anders, aangezien het SVB het eens was met ons. Wettelijk gezien konden ze niet anders, maar ze vonden zelf ook dat het niet klopte.’ Yana krijgt, met terugwerkende kracht, de halfwezenuitkering van het SVB. Moeder Diana wordt daarmee postuum erkend als de wettige ouder van Yana. ‘Mama is al een sterretje geworden’, vertelt de kleine Yana zelfverzekerd. Een verklaring die prima past in het levensbeeld van de vijfjarige kleuter. ‘Ze geeft af en toe de foto van Diana een kus, meestal op bijzondere momenten. En we zwaaien regelmatig even naar haar, als we de sterren zien.’

Eind goed al goed? Nog niet helemaal. De uitspraak in deze zaak schept jurisprudentie. Dat wil zeggen dat een rechter in een toekomstig soortgelijk geval, ook positief zal beslissen over het toekennen van een halfwezenuitkering. Daarnaast heeft deze zaak en de jarenlange lobby van het COC aanleiding gevormd voor een voorstel tot wetswijziging, ingediend door staatsecretaris Teeven (Veiligheid en Justitie) in juli 2011. Hierdoor zou de adoptieprocedure voor niet-biologische duomoeders komen te vervallen en kunnen zij volstaan met het erkennen van hun kind (net zoals niet-biologische vaders in een heterohuwelijk). In een aantal gevallen krijgt de duomoeder het ouderschap zelfs van rechtswege toegekend. Een doorbraak voor de lesbische gemeenschap zo lijkt het. Maar het voorstel moet nog aangenomen worden door de Tweede Kamer. Het is de vraag of dit lukt met het forse stempel van de christelijke partijen op het

Vijf jaar vechten voor je kleinkind

'Ik wilde dat Yana kon zeggen dat ze twee mama's heeft. Waarvan er één een sterretje is geworden. Niet dat ze op de vraag wie haar papa en mama zijn, moet zeggen dat ze twee mama's heeft waarvan er één niet 'echt' is', aldus Frank Govaarts, die vijf jaar lang streed voor een gelijke behandeling van zijn lesbische dochter en haar kind.

'Vijf jaar is een lange tijd, maar ik heb nooit gedacht aan opgeven. Ik werd juist alleen maar steeds bozer op de politiek en het feit dat de top van de verschillende instanties geen zelfstandige beslissingen durfde te nemen. Terwijl je overal te horen kreeg dat ze het met je eens waren!'

'In die vijf jaar heb ik gesproken met COC-leden, vertelde ik mijn verhaal aan het ministerie van Justitie en Veiligheid, sprak met de pers en hield contact met het ministerie van Sociale Zaken en de SVB. En uiteindelijk wierp dat zijn vruchten af. Toen ik hoorde dat we gewonnen hadden, was ik ontzettend blij, vooral voor Yana. Ik ben er echter nog niet zeker van dat de rechten voor kinderen van lesbiennes voor altijd gewaarborgd zijn, dus dat houd ik, natuurlijk voor mijn kleindochter, scherp in de gaten.'

huidige kabinet. Ook de termijn-juli 2012-lijkt niet haalbaar te zijn. Philip en Vera blijven positief. 'Het lijkt zeer onwaarschijnlijk dat het wetsvoorstel niet door het parlement wordt aangenomen. Ook coalitiepartij CDA is inmiddels waarschijnlijk voorstander van het wetsvoorstel', aldus Philip Tijsma (voorzitter Landelijke Werkgroep Politiek van het COC).

Gelijkheid

Zolang de wetswijziging nog niet ingevoerd is, blijft het van belang het adoptieproces voor de meemoeder in gang te zetten. Het liefst al tijdens de zwangerschap, zodat gevallen als die van Tabitha en Diana kunnen worden voorkomen. Bovendien blijft er, ook met de nieuwe wet, sprake van ongelijke behandeling van het duomoederschap. 'Het COC pleit er voor dat een vrouwenpaar en een zaaddonor samen een juridisch bindend 'donorschap plan' kunnen opstellen', zegt Tijsma. 'Nu is het in de praktijk vaak zo dat het vrouwenpaar en de zaaddonor afspraken maken over de rollen bij de opvoeding van het kind. Deze afspraken zijn echter niet juridisch bindend; de rechter kan ze naast zich neerleggen. Dat leidt vaak tot veel onzekerheid voor de duomoeders, het kind en de biologische vader. Het COC wil dat dit soort afspraken, die de betrokkenen welbewust maken, juridisch bindend in het donorschap plan kunnen worden vastgelegd.'

De strijd waard

'Mag ik een ijsje?' vraagt Yana me met haar engelachtige gezichtje aan het einde van ons gesprek. Iets wat ik haar onmogelijk kan weigeren. Al was het maar vanwege de waarschuwing die nog in mijn hoofd klinkt; '*Yana is van Diana en mij, daar komt niemand aan!*' Die woorden zeggen meer over ouderschap, dan twintig wetboeken bij elkaar. Het is dan ook te hopen dat de Tweede Kamer doet wat nodig is en de voorgenomen wetswijziging zo snel mogelijk doorvoert.

'Ik blijf strijden voor gelijke rechten.' Aldus Tabitha. 'Dat we hebben 'gewonnen' is prachtig, maar homoseksuelen blijven een kwetsbare groep, die regelmatig worden gediscrimineerd. Op allerlei vlakken. Ik wil laten zien dat het die strijd waard is. Kijk nou hoe mooi ze is!'

